

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Izgled rodoljubja.

Nam ne sme nihče očitati, da Magjare ljubimo. Ali vendar smo objektivni dovolj, da vidimo tudi pri Magjarih lepe lastnosti, in jedna teh je gotovo njih posnemanja vredno vroče rodoljubje, njih velika ljubezen do svojega magjarskega narodnega jezika. Ta ljubezen do svojega se je pri njih zopet zadnje dni odločno pokazala, in sicer na tak način in pri takej priliki, da ne moremo drugače, nego da to vsem onim Slovencem pred oči stavimo, ki radi pravijo, da so rodoljubi, pa svoj rodni jezik zmirom zanemarjajo, in v govoru ter pismu le v tujo nemščino ali laščino silijo.

Znani magjarski pesnik in romanopisec, Moric Jókai je bil šel te dni na Dunaj, in je tam v nemškem jeziku govoril o cesarju Jožefu II. Zdaj pa so ga magjarski listi zaradi tega hudo obdelali. Največji list „Pesti Naplo“ pravi: „Pesnik, ki magjarsko piše, pa nemško predava, gre na Dunaj, da svojo domovino kompromitira, in da od tam magjarski narod k avstrijskemu patriotizmu budi in pozivlje. Kaj takega še noben magjarski pesnik ni nikoli storil. Vorösmartry je pisal o svojej (magjarskej) domovini: „Za tebe ni na širnem svetu nikjer prostora kot tukaj,“ in milijoni se verujejo za njim v to; Jókai je jedini, ki si išče izven Magjarske še druge domovine, Avstrije, in jedini, ki ni zadovoljen s slavo magjarskega jezika, temuč nam nemško javlja novo rodoljubje.“

„Naplov“ članek je magjarsko mladino hudo užgal. Študentje v Pešti so hoteli pesniku in pisatelju Jókaju narediti matčo muziko. Komaj jim je policija zabranila.

Ne rečemo sicer, da smo ravno takih mislij, kakor ta magjarski list. Ali vsega premisleka vredne so te magjarske besede, in ne sme se nihče smijati ostrej ljubosumnosti, s katero Magjari varujejo svojo narodnost.

Temveč če od vseh družih narodov zapuščeni, osameli, nikomur sorodni Magjari tako ljubijo svoj jezik, kako bi morali še le mi Slovenci svojega nad vse druge ljubiti, ker je jezik sorodnih nam 80 milijonih Slavjanov!

Nij veselo, da je pri nas Slovencih še silno treba to naglašati. In videti je, da bode še precej dolgo treba priganjati, prositi, učiti, buditi, predno bodemo tako daleč s svojim rodoljubjem, kakor so azijski narodni ostanek Magjari.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. maja.

V državnem zboru se je 29. apr. govorilo o potrebah ministerstva za kmetijstvo. Pri tej priliki so zlasti konservativni poslanci

celo vrsto znanih pritožb poljedelskega stanja naveli in očitali, da se kmetijstvo ne podpira, kakor bi se imelo. Gališki poslanec Petrovič je dokazal, da se z državnimi gozdi slabo gospodari. Poslanec Obentraut je kmetijskega ministra prosil, naj bi vendar skrbel tudi zato, da bi kmet mogel s poštenimi pogoji denarja na posodbo dobiti, kadar ga potrebuje. Za to je treba, da bi država mislila na ustanovitev poljedelskih posojilnic, kakor so že v drugih državah. — Poslanec Dipauli je rekel, da je žalostno, da vlada ni še nič storila zoper one, ki pačijo in ponarejajo vino in tako poštenim vinorejcem škodujejo.

Politični vodja češkega naroda dr. Rieger je bil 28. aprila na Dunaju k ruskemu državniku grofu Šuvalovemu povabljen, a za 1. maja je vabljen na ples k ruskemu poslaniku Novikovemu.

V ogerskem zboru je prišel 29. aprila oni glasoviti zakon na vrsto posvetovanja, ki bode prisilil vsacega učenca na Ogorskem magjarskega jezika učiti se, in bode tako Srbe, Slovake, Rumune in Nemce magjaril. Srbski zastopnik dr. Polit je govoril proti temu predlogu in rekel: „V zapadu Evrope bi bil tak predlog nemogoč;“ on je kazal nevarnosti, ki izvirajo iz tega, da se le en jezik podpira, a drugi zatirajo. Minister Tisza mu je odgovarjal, debata traje še dalje.

Vnanje države.

V prvi bolgarskej narodnej zbornici je, predno se je sklenila, trnovski škof Klemen govoril in izrazil hvaležnost bolgarskega naroda ruskemu carju, knezu Dondukovemu in Lukianovu. Vsi poslanci so zaklicali buren „hurá“ ruskemu carju in bolgarskemu narodu.

Dunajska vladna „Wiener Abendpost“ pravi o volitvi Battenbergovej za bolgarskega kneza: Z volitvijo princa Battenberga se je izvršil na dalje važen korak k dovršenju berlinskega dogovora; ta volitev bode pri vseh oblastih, katere so podpisale berlinski dogovor, simpatično sprejeta. Glasovi, da se hoče doseči personalna unija mej Bolgarijo in Rumelijo, bodo s to volitvijo utihnili.

Princ Battenberg je dva in dvajset let star, lejttenant v ruskej gardi in nečak ruskega cara.

Švajcarji se tudi bojé reakcije, ki se razgnezuje pa starej Evropi. Zatorej je „zvezni svet“ v Bernu dva pisatelja iz Švajce zapodil, Nemca Gihlsena in Laha Danesija, ker sta asilsko pravo zlorabila, t. j. iz Švajce ven jako čstro pisala zoper Nemčijo, resp. Italijo.

Reuterjev bureau poroča iz južne Afrike: Polkovnik Pearson je prišel z garnizijo iz Ekowe do reke Tugele. Kakor se sliši, so Zului Ekowe zasedli.

V angleškeje gorenjej zbornici je Battenman nasvetoval, naj se preiščejo uzroki slabega stanja trgovine. Tudi znamenje časa, da celo za bogate Angleže isto velja, kar za druge Evrope.

Dopisi.

Iz škoške Loke 28. aprila. [Izv. dopis.] Slovenci smo povsod veliko trpeli, seosebno ob časih volitev, ker

nas so neki hudobni nemškutarski ljudje zmirom črnili, da nijsmo lojalni, da smo državi sovražni. Zdaj po sijajnem brezprimernem dokazu lojalitete nas narodnih Kranjcev in vseh Slovencev naj se nemškutar še drzne sumnjčiti nas!

Pač bode tudi naš loški dopisnik v „L. Tagbl.“ zdaj nehal bujskati zoper loške narodnjake, katerim je še pri zadnjem občinski volitvi nelojalnost očital, ker niso njega v prvem razredu voliti hoteli, in ker se mu nij posrečilo dozdanjega narodnega mestnega zastopstva proč izintrigirati. Nasledki tega so — tožbe in denunciacije, pa o tem morda drugič bolj natanko.

Cesarjeva slavnost se je tudi pri nas slovesno obhajala. Narodna čitalnica je naredila veselico, kakor je bilo uže v „Slov. Nar.“ poročano; celo mesto je bilo razsvitljeno, in v okolici so s hribov mogočni kresi daleč podolani svetili...

Od Velike Nedelje na slovenskem Štajerji 28. apr. [Izv. dop.] Tudi tukaj je slovenski narod slavil cesarjevo petindvajsetletnico poroke s tem, da so na holmih goreli staroslovanski kresi, in da je bila slavnostna služba božja, pri kateri se je navdušeno pelo „Bog ohrani, Bog obvari“. — In kar je še svečanost povišalo, je bila zlata poroka enega tukajšnjega vincarja Martina Repa, kateremu je minolo 51 let, da je bil poročen. Nad 45 let je služil jednega gospodarja oziroma njega sina, ter kljub velicemu trpljenju dočakal tolepo starost in tako veselega dne.

Denes v jutro od 1. do 5. ure je pogorelo vse hišno in pristavno stanje J. Lovrenka, po domače Muršiča, na Breznici pri Velikej Nedelji. — Poškodovanec je bil sicer bri banki „Slaviji“ zavarovan, a ne za toliko, kolikor ima škode.

Iz Žavca 24. aprila [Izviren dopis.] Žavskega trga občinski zastop, kakor tudi krajni šolski svet sta bila uže davno prej sklenila, 24. april slovesno obhajati. Radi tega se je tudi iz obeh volil odbor. Prvi je izvolil v odbor gg.: dr. Bergmanna, J. Janiča in Gromanna; drugi pa gg.: Pezdevška, Žagarja in Žigana. In obema se je posrečilo spored svečanosti tako vrlo izvršiti, da bode ta dan vsem Žavčanom nepozabljen, kakor je dan žavskega tabora pred 10. leti. Uže 23. aprila popoldne so cesarske, slovenske narodne in štajerske zastave naznanjale, da bode prihodnji dan Njiju Veličanstev praznik, da bosta prezvišeni vladar in njega preblaga soproga slovesno praznovala srebrno poroko. Ko pa je zatonilo solnce in se je naredila tema, začeli so streli naznanjati, da se bliža za celo Avstrijo veseli dan. In glej, v malem času so na vseh oknih migljale lučice ter celi

trg razsvitljale. Posebno pa se je s prelepimi transparenti, zvezdami in slovenskimi napisi odlikovala hiša g. Kovača in pa šola z mojstersko narejenim orlom, ki je zapiral srednje okno. Ko se je obhod po celem trgu z godbo in baklado, pri kateri so bili krajni zastop in najstarejši tržani sodelavni, končal, sešla se je zopet vsa množica ljudstva pred tržansko hišo, in tukaj je gospod Havzenbihler zbranim govoril. Rekel je mej družim: Znané so vam stare besedice: „vse za Boga, vse za cesarja in vse za domovino. Cela Avstrija bode denes in jutri dan Nj. Veličanstva ljubezen in spoštovanje dokazovala, dokazal bo ljubezen vsak narod, in to ljubezen, katero drugi narodi premorejo, premoremo jo tudi mi Slavjani, mi Slovenci! Resnično govorim, če rečem: ne samo to ljubezen, ne samo to spoštovanje, ampak veliko večje sočutje so nam naše slovenske matere v naše zvesto srce utisnile. Priložnost nam je denes dana, dokazati celemu svetu, celej Avstriji, da smo avstrijski državljani, zvestoljubni narodnjaki in avstrijski Slavjani. Ponosno dokazali smo že mnogokrat, da vse za cesarja, kri in življenje.“

Po burnih „živio“-klicih je pevski zbor zapel cesarsko himno in godba je končala to javno večerno slovesnost. Zvečer pa se je zbralo mnogo tržanov in okoličanov v Havzenbihlerjeve gostilni, kjer se je mnogo napitnic in „živio“-klicev napilo na visoka jubila in habsbursko hišo, na odbor, pevce in tržane, ki so ves trg v tako praznično obleko premenili. Godba in narodno petje pa je navzočne tako navdušilo, da so se še le kasno v noč raz sebe poslovili.

Drugi dan že ob petih je mnogobrojno streljanje in godba izbudila tržane. Ob 8. uri je bila slovesna sv. maša, katere se je udeležila šolska mladina z učiteljskim osebjem, krajni šolski svet, krajni zastop itd.

Po maši se je šolska mladež peljala v 3. razred, ki je bil okinčan s podobama Nj. Veličanstev, krasno ovenčanima. Tu je prav navdušeno zapela mladina v navzočnosti mnogo došle gospode v spomin srebrne poroke. Šolski vodja pa je v prav vrlem govoru otrokom razlagal pomen te slavnosti.

Ob polu dveh so se zdaj učenci z zastavami, spremljevani od mnogo gospode in godbe, z veseljem podali v bližnjo Verbo vas k Gorjupovemu malinu. Tukaj je bilo mnogo raznih jedil, vina in piva itd. pripravljenega, kar so radodarni tržani v obilnej meri podarili in s tem izkazali milosrčnost do učeče se mladine!

Zvečer ob 9. uri pa se je pri gostilnici Rudolfa Žuže zbralo mnogo ljudij k tomboli, katere čisti dohodek je namenjen ubogim učencem žavske šole.

Gospod dr. Bergman se je kot načelnik krajnega šolskega sveta v svojem izvrstnem govoru še tu spominjal Nj. Veličanstva in radodarnosti Žavčanov k tem povzetji. V trgu so tudi v ta spomin dve lipi zasadili.

Z Moravč 26. aprila. [Izv. dopis.] Vesvoljni praznik 25 letnice srebrne poroke Nj. Veličanstev se je tudi tu dostojno praznoval. Komaj je dné 23. večerni mrak nastopil, že so se jeli prižigati kresovi po bližnjih holmih, katerih število nij bilo majheno. Ko pa ob 8. uri mogočni strel in veličastno zvonjenje naznani, da se ima jutri slovesni dan praznovati, prikazale so se naenkrat po vseh oknih luči. Velika množica ljudij je privrela vkup,

ogledati si to svečanost. Tu si videl podobe Nj. Veličanstev, tam avstrijski grb obdan z lučicami, drugod zopet napise, vence, lampijone, zastave itd.

Veličasten maj pred cerkvijo z avstrijsko zastavo je še bolj poveličeval to slovesnost. Ob 9. uri so se peje nekatere za to slovesnost izdane pesni, spremljane z vednim streljanjem in burnimi „živio“-klici, katerim konec je bila avstrijska himna. Uže pozno v noč je nehale streljanje, in ene lučice so še celo prihodnji beli dan pričakale. Tudi graščine v obližji so bile lepo razsvitljene in so delale veličasten prizor.

Drugi dan 24. je bila slovesna maša, h kateri se je razen šolske mladine še mnogo vernega občinstva zbralo. Po sv. maši so šli otroci v šolo, kjer se jim je pomen te slovesnosti še posebno razložil, na kar je sledilo petje in na zadnje razdelitev nekaj podob in jedil, podarjenih od tukajšnjih šolskih prijateljev. Sploh se pa mora reči, da so Moravčani, kakor že večkrat pri drugih priložnostih, tako posebno zdaj po razsvitljavi in drugih naredbah pokazali svojo navdušenost in udanost.

Iz Kamnegorice na Gorenjskem 27. aprila. [Izviren dopis.] Tudi naša občina nij zaostala o slavnosti Nj. Veličanstev srebrne poroke, in po svoji skromnej moči je pokazala se veliko v udanosti presvitelj cesarske rodin avstrijske, kakor drugi slovenski kraji. — Predvečer zbrali so se v dva oddelka fantje in moške, prvi so izbrali „Zijalko“, kraj ker se navadno kres kuri; drugi so se odločili za veliko višje ob meji Jelovice ležečo „Suherno“, skalnat rob, od koder se more pregledati vsa Gorenjska notri do bele Ljubljane. Oba oddelka sta se preskrbela z možnarji in smodnikom. Takoj po Marijinem zvonjenji v farnej cerkvi jamejo drugi fantje pritkavati na lepo ubrane zvonove, a potem so jeli možnarji pokati na obeh krajih z viškov, in posvetile so se lučice na oknih v vasi, kar je res veličasten vtis napravilo na Kamnogoričane. Pred županovo hišo zbralo se je na stotine prebivalcev, kateri so navdušeno peli „cesarsko“ in druge primerne slovenske pesni. Posebno so se odlikovale v petji dekleta kamnogoriška.

Zjutraj ob osmih vršila se je velika sv. maša, pri kateri se je bilo dosta ljudstva zbralo, in katere se je tudi šolska mladina s svojo zastavo udeležila. Po maši je pripeljal gospod učitelj v redu učence in učenke pred županovo hišo, kjer je bila mej zelenjem razpostavljena podoba Nj. Veličanstva presvitlega cesarja, okinčana z vencem. Zbrano je bilo mnogo vaščanov, in ko je šolska mladina odpela cesarsko pesen, doneli so navdušeni živio-klici. Končno je nastopil gospod France Šlibar, in se v kratkem govoru zahvalil Kamnogoričanom in šolski mladini v imenu gospoda župana (ta je bil v enakih zadevah odpotoval) za skazano čast in udanost presvitelj cesarske družini, na kar so ogromni živio-klici odgovarjali.

Kamnogoričani so se pokazali kot pravi Avstrijci a vneti slovenski narodnjaki; žalibože da trudapolno delo in skromni zaslužek bolj in bolj tlačijo naše prebivalstvo in jim žalostno prihodnost preti!

Iz Zgonika 26. aprila. [Izv. dopis.] Po vseh časnikih naše mile domovine čitalo se je o srebrnej poroki Nj. Veličanstev; pri tej slovesnosti 24. t. m. tudi Zgonik nij zaostal. V porazumljenju z občinskim zastopom in

okrajnim šolskim svetom praznovali smo tudi tukajšnji Slovenci srebrno poroko presvitlega cesarske dvojice in sicer: dne 23. popoldne, precej po prvem strelu, slišalo se je zvonjenje in radno pokanje možnarjev. Ob polu sedme ure zvečer napotijo se občinarji s pevci na najbližnji grič imenovan „Strelja.“ Pevci zapojejo casarsko himno.

Mej petjem zažgo občinarji glavni kres na prej imenovanem griču, pozneje pa še druge štiri v okolici. Po kresovih prižgali so se bengalični ognji, vse je naznanjalo slovesnost prihodnjega dne. Dne 24. na vse zgodaj sliši se grmenje možnarjev. Ob 1/2 9 uri zbrala se je šolska mladež v okinčanej šolske sobani in o določenem času, spremljana od udov krajnega šolskega sveta, premikala se je proti cerkvi. Po slovesnej svetej maši spremljana je bila mladina spet v šolo. V šoli je več dekčkov in deklic deklamovalo, govoril se je tudi mej mladino primeren dvogovor, in slednjič je imel še učitelj primeren govor. Mej deklamovanjem, dvogovorom in govorom pela je mladina kitice avstrijske himne.

Nakupilo se je tudi iz občinske blagajnice mnogo malih avstrijskih zastav, katere so se pozneje razdelile; ta dan bode gotovo mladini v vednem spominu.

Iz Sežane 25. aprila. [Izviren dopis.] Ponosno je dvigal dné 23. zvečer in 24. apr. mogočni slovenski velikan Nanos svojo glavo, gledajoč doli — v „solčno vinorodno“ — zlato Sežano, — kjer se je vršila slavnost srebrne cesarske poroke. — Točno — po uže naznanjenem programu — se je vršilo vse v najlepšem redu. — Ko se je v sredo (23. t. m.) zvečer jelo mračiti, in se je uže pokazala na nebem oboku zvezda-večernica, odmeval je od vseh krajev strel na gori Taboru, in njemu nasproti na Planini plapolela sta velikanska kresova, naznanjajoč se svojo bliščobo črez obale sinjega jadranskega morja v „Italio irredento, da tukaj biva čil in zdrav slovenski narod, ki je udan, in kakor skala neomahljiv v zvestobi prevzvišenemu prestolu.

Cela Sežana bila je razsvitljena, na oknih smo videli lučice, krasne transparente s pomenljivimi besedami. —

Na cerkvenem stolpu, na glavarstvenem in drugih poslopih je vihrala avstrijska zastava. Iz vsake hiše so visele krasne slovenske narodne zastave, in iz oken tapeti. —

Drugi dan — 24. t. m. — na vse zgodaj so pokali možnarji, pritkavanje zvonov, in godba je zopet obhodila trg. — Vse je bilo zopet ozaljšano z zastavami. —

Ob 9. uri so se uradniki v deputacijah — glavarstvo, okrajna sodnija, obč. svet, kraj. šols. svet, učiteljstvo, duhovenstvo, žandarmerije i. t. d. predstavljale g. c. kr. okr. glavarju, izrazovajoč voščila do prevzvišenega prestola. —

Ob 9 1/2 se je šolska mladina v praznične obleke zbrala v šoli, kjer je pred okinčanimi podobama Nj. Veličanstev govoril pomenljiv govor voditelj šole. — Po končanem govoru se je pela avstr. himna, šolska mladina, spremljana od učiteljstva, se je uvrstila na trg. Z narodno zastavo na čelu je potem marširala v bližnje Šmarje v filijalno cerkev; za njo so šli uradniki „in corpore.“ — Pela se je sv. maša, in po maši avstr. himna. Po svetej službi je šolska deca zopet otšla na glavni trg, tam čakala je uradnike; vse ljudstvo bilo je tamkaj zbrano. — Ko je g. c. kr. glavar došel spremljan od urad-

nikov, intonirala je godba avstr. himno. Po končanej godbi navdušeni živio-klici Njiju Veličanstvoma. —

Izročil je potem gospod župan krasno slovensko adresno in krasen album za Njiju Veličanstvi, in g. glavár je odgovoril v slov. jeziku.

Marširala je potem šols. mladina z godbo v novi ljudski vrt, ki je bil ta dan odprt. — Tam so se zopet zbrali uradniki, gosp. župan in občinski svet, in druga gospoda. — Nastopil je gosp. dr. juris Ostertag in obrnen proti g. c. kr. glavarju v lepej, čistej slovenščini govoril. Poudarjal je, da je sežanska občina v spomin ces. srebrne poroke ustvarila ljudski vrt. G. glavár je potem odkril v zid vzdano mramorno ploščo, ki je bila z bršljinom in napisom okinčana.

Ob 1. uri je bil banket v „Hotel Skaramanga“; vabljeni so bili vsi uradniki, občni svet, duhovenstvo, učiteljstvo in drugi; pogostilo se je tudi 24 starih ubogih. —

G. župan R. Mahorčič je lepej v slovenskej besedi napil Njiju Veličanstvoma, izrazil zvestobo do prevzvišenega prestola, ki je enaka „živej skali“ na Krasu, ki se ne umakne. — Z burnimi živio-klici bila je napitnica sprejeta, in godba je mej streljanjem svirala avstrijsko himno.

Razdelil se je g. Lukaveškega slovensk sonet, slaveč sreb. ces. poroko v več sto iztisih.

Potem je bil ples pod milim nebom na šestih „berjarjih“. — Došli so fantje in dekleta od vseh krajev. Vse je rajalo in plesalo.

Občudovali smo „Štorske fante in dekleta“, ki so došli z národno zastavo, na katerej je bilo napisano: „Živila Slovenija“. — In res so te Štorska dekleta prave slovenske „slavkinje“; pele so prav lepe slovenske pesni, tako, da smo jih občudovali.

Iz Tolmina 28. aprila. [Izv. dop.] Srebrno poroko Njiju Veličanstev našega presvitlega cesarja in cesarice obhajalo je v našem trgu vse ljudstvo, cerkev in čitalnica prav veličastno. Na predvečer 23. t. m. ob 8. uri dano je bilo znamenje z možnarji, da se začne osvečava, in takoj so bila vsa okna po trgu razsvitljena, in po hribih so bili kresi užgani. 100 bakel in 50 balonov se je vstopilo na velikem trgu okolo vodotoka. Cerkiljanska godba je jela svirati cesarsko himno, okolo godbe je stalo 11 zastav narodnih, cesarskih, cesaričnih in avstrijskih, in ogromno število ljudstva. Vzdignil se je potem navdušen sprovod proti glavarjevemu stanovanju, kjer sta se videli razsvitljeni podobi Njiju Veličanstev, in po kratkej postaji, pri katerej se je svirala mej pokanjem možnarjev in raket vnovič cesarska himna, naprej okolo cerkve in zopet nazaj proti Zalogu po zgorenjem potu do Spaljunkarja, in po zdolenjem potu nazaj pred stanovanje c. kr. glavarja. Tam se je sprovod ustavil. Iz gradskega dvorišča je puhtelo kvišku kaci 100 izvrstnih raket, bengalski ognji so goreli na vseh stebrih gradskega dvorišča. Odmevali so se navdušeni „živio“-klici po ogromnej množici, in razodevali ljubezen in udanost Slovencev do najvišje habsburške dinastije. Imeli smo za baklado in osvečavo lepo ugodno vreme, teman večer brez vetra in mraza, in vnanje goste, častnike od komisije za nabiro novincev.

Drugo jutro je strel in nabijanje naznanjalo veseli dan srebrne poroke uže ob 4. zjutraj. Ta dan so bila okinčana vsa okna po trgu z zastavami. Slovesna sv. maša s 7 du-

hovniki in prezbitersko pálico, in „te deum“. Šolska mladina, uradniki vsake vrste in ljudstvo od cele velike fare so popolnoma napolnili prostorno farno cerkev. Po maši vsadila se je na lepem prostoru pred kapelico sv. Antona po kratkem govoru gospoda župana do ljudstva, in g. dekana do mladine, lipa, v večni spomin tej slovesnosti. Popoldne je bil izlet v Volče. Ob 7. uri je strel poklical Tolmince in goste k besedi v čitalnico, ki se je začela ob 8. uri zvečer. Pevce so namestovale gospodičine, ki so pele pred ravnateljnim govorom staro cesarsko himno. Ravnatelj je uvel govor z besedami, naj se spominjamo, kakor drugi zvesti državljani, tudi mi Tolminci visoke sreče, da je kljubu vsem smrtnim nevarnostim na vihnem morji, v krvavih bitvah, in pod mesarskim nožem krutega morilca, božja previdnost ohranila našega presvitlega cesarja Franca Josipa I. nepoškodovanega pri življenji in zdravji: da moramo biti hvaležni božjej roki, ki ga je varovala, toliko bolj, ker kinčajo našega cesarja lepe lastnosti in čednosti, ki so niemu v čast in slavo, in nam v lep izgled. Prvi del govora je bil o teh lastnostih, viteškemu značaju in pogumu, milosrčnosti in dobrotljivosti, izvenredne pridnosti in zmernosti itd., in drugi del o njenih nasledkih in važnih spremembah od leta 1848 sem na političnem, sodnijskem in administrativnem polji. Po govoru so pele gospodičine novo Golja-Fajgljevo cesarsko himno tako mikavno, da so jo morale trikrat ponavljati. Po tem je deklamovala Milka Gaberščakova: „Zlatarjevo hčer“ s splošno pohvalo. Igra: „V spanji“ je sklenila to besedo. Dr. Ramnik, g. R. Zarli, sta se izkazala izvrstna igralca. Ivanc Fon je bil vedno pripravljen za vsako še težjo nalogo. Gospa Frankova je predstavljala svetovalko prav naravno, in tudi Ema, gospodičina M. pl. Premersteinova se je odlikovala s svojim prijetnim organom in razumljivim izrekom. Vsi so bili splošno pohvaljeni. Po besedi je bil banket v Devetakovej dvorani; pil se je museči šampanjec, pri katerem nij manjkalo veselih napitnic v čast Njiju Veličanstvoma, na zdravje Tolmincev, in tudi gospoda glavarja.

Iz Knežaka 25. aprila. [Izv. dop.] Tudi naša, sicer jako ubožna občina nij gledé slavnosti srebrne poroke Njiju Veličanstev dne 24. aprila zaostala, marveč je na predgod, dne 23. aprila zvečer to redko svečanost s tem pričela, da je na holmu Obrobi, v sredini župnije naše, kjer je nekdanj tvrdnjava proti ljutim Turčinom stala, velikansk kres napravila, da se je umeteljni ogenj zažgal, z možnarji streljalo, in zbrana množica vesele pesni prepevala. Vse to se je v sledečem redu vršilo: Ko se je na Obrobi kres zažgal, zagrmelo je več možnarjev, istočasno začelo je v farnem zvoniku zvoniti, vas bila je po zmožnosti razsvitljena do 10. ure zvečer, in s tem bilo je konec predslavnosti.

Dne 24. aprila ob 1/4. uri zjutraj pričelo se je zopet slovesno zvonjenje, ter naznanilo, da se ima denes, akopram ne praznik, nekaj nenavadnega vršiti. Ob 9. uri pričela se je slovesna sv. maša, pri katerej je vsa šolska mladéž cesarsko himno in zahvalno pesen pela. Pogrešale so se pri tej priliki žalobog vse častne korporacije, akopram so bile očitno v cerkvi in pred cerkvijo povabljene. Kaj je temu uzrok, ni umevno. Menda malomarnost. Bog jim odpusti!

Po maši pričelo se je na prijetnem holmu

sv. Barbare pod milim nebom pogostovanje šolske mladéž, katerega se nij manj nego 245 učencev in učenk udeležilo. Tudi družega ljudstva obojega spola se je obilno sešlo. Dalo se je otrokom kruha, mesa in vina, kar so skoraj vse šolski prijatelji: g. Anton Ponikvar, tukajšnji župnik in posebni šolski prijatelj, g. Jurij Česnik, predsednik krajnega šolskega sveta in trgovec, Marg. Urbančič, Marg. Bergoč, soproge [trgovcev, Anton Logar, svetovalac podobčine Knežak, in Ant. Zgonec, trgovski pomočnik, prostovelino podarili. Posebna čast gre g. župniku, kateri je otrokom osebno kruh, vino in meso delil, ter marsikomun oko s solzami namočil. Dalo se je otrokom vsega zadosti. Po gostovanji govoril je tukajšnji učitelj in župan, g. Anton Požar, o pomenu te slavnosti, in vsi navzočni so trikratno: „živio“ obema Veličanstvoma nazdravili. Govoril je tudi g. župnik o tej stvari, ter mladini gorko na srce polagal, naj se vedno denašnjega dne spominja, ter naj Njih Veličanstvi vedno le spoštljivo izgovarja. Zagrmeli so zdaj možnarji, da se je daleč odmevalo. Šolska mladina zapela je mej tem cesarsko pesen, katero je tudi navzočni godec na harmoniko dobro igral.

S tem bilo je slavnosti konec, in mladina razšla se je z gorečo željo. Vsemogoči naj bi zaročenima tudi zlato svatbo dal doživeti. Bog živi oba zaročenca še mnoga leta!

K sklepu bodi še vsem prijateljem šolskim, ki so k svečanosti kaj pripomogli, srčna hvala izrečena.

Iz Podgrada v Istri 26. aprila. [Izv. dop.] Bil je slaven dan predvečeranjem. Grom možnarjev ob zori in o glavnih dejanjih slovesne maše, ki je bila v župnijskej cerkvi v Hrušici, spremstvo dolge vrste šolske mladine z godbo tu sem, potem nje najbolje pogostenje, in sviranje godbe po yasi, — to vse se je izpolnilo predpoludne. Popoldne banket z raznimi napitnicami, sviranjem godbe, grmenjem možnarjev in radovanjem občanov pri sodčeku darovanega vina. Na večer čarobna razsvitljava. Po gorah silni kresovi, na gostilni primeren transparent, pred njo mnogobrojni svitli baloni, a na nasprotnem griču umeteljni ognji bengalični, razne rakete, vrteči se ognjemeti, — bilo je veličastno. Sklep vsemu — ples do ranega jutra.

Dovolite, da še posebej omenim banketa. Razen vse tukajšnje inteligencije, udeležili so se ga baš tu navzoči udje komisije za novčenje in vcenitev zemljišč. Napil je jubilaroma sodnik g. Visintini. Okrajni glavár g. dr. Petris hrabrej cesarskej vojni, in odzdravil mu podpolkovnik g. Putti. Župnik g. Brecljnik vzdignil je čašo na zdravje spoštovanega c. kr. okr. glavarja in pozneje spominjal se biskupa našega, kojega imendan je baš bil. C. kr. okr. glavár je omenjal slobodnostnih institucij, koje je cesar svojim državljanom dal, ter nazdravil slogi avstrijskih narodov. Naposled je vstal duhovnik g. Zajec, ter razvijal v kratkih, a izbornih in jednatih besedah — govoreč slovenski — naš narodni program. Navajajoč cesarjev izrek: „Mir hočem mej narodi“, obsojal je stranko „irredentovcev“, koja neslogo seje in hoče zveste slavjanske Istrane zlorabljeti za svoje izdajne nakane, ter je napil boljše bodočnosti slavjanske Istre.

Zahvaliti se imamo za sijajno prirejenje slavnosti trojici gospodov, ki je prostovoljno prevzela vodstvo; a posebno še viteškemu

članu komiteta, kojega požrtvovalnost je neomejena.

Iz Šturja pri Vipavi 26. apr. [Izv. dop.] Tudi pri nas nijsmo hoteli za drugimi Slovenci zaostati, da ne bi kolikor je mogoče slovesno obhajali srebrno poroko Nj. Veličanstev cesarja in cesarice. Na večer 23. aprila je bila velikanska razsvetljava, pri kateri je gorelo na tisoče lučic, in po bližnjih holmcih so plapolali velikanski kresovi, oznanujoč udanost Slovencev habsburške dinastiji. In potem so se fantje skupaj zbrali in z novo zastavo, podarjeno jim od gospodičine Marije Semič in vsak s svojo baklo zapeli slovensko cesarsko himno. Naj še omenim, da je bil kres, katerega je tukajšnji graščak F. Širca dal na svojem travniku napraviti, zares velikanski, in vmes so pokali možnarji, da je bilo veselje.

Drugi dan 24. aprila je bila slovesna sv. maša, katere se je udeležila vsa šolska mladež in vsi predstojniki naše občine. Ko se je zapela cesarska himna, se je vsacemu bralo na lici veselje. Obžalovali smo, da so nam en dan prepozno prišli bengalični ognji in rakete.

Iz Griž v Savinjski dolini 27. aprila. [Izv. dop.] Naj bode tudi iz savinjske doline poročano, kako so Slovenci srebrno poroko Nj. Veličanstev častili. V Grižah so bili 23. t. m. vsi griči razsvitljeni. Videti je bilo veliko prav krasnih kresov. Mej zvonjenjem in pokanjem možnarjev se je spuščal umetni ogenj. Dne 24. t. m. bila je v farnej grižki cerkvi slovesna sv. maša, pri kateri so tudi šolski otroci peli. Po opravi so šli krajni šolski predstojniki in več drugih mož z šolskimi otroci v lepo okinčano šolo. Predsednik krajnega šolskega sveta g. Širca nagovori otroke in jim priporoča, razlagavši pomen tega častnega dneva, naj si dan 24. aprila l. 1879. za celo življenje v spomin vtisnejo, naj bodo zmirom udani cesarske hiši. Na predlog govornika se je cesarju trikrat „živio“ zaklicalo, in mej petjem cesarske himne sta se nalašč za to pripravljeni 2 lepi podobi Nj. Veličanstev cesarja in cesarice odkrili. — Sledila sta še nagovora g. župnika in g. učitelja; potem so otroci prav lepo raznovrstne pesni peli; delila so se jedila in vino mej otroke, in da bi tudi najmanjša hiša se na ta častni dan spomnila, dobil je vsak otrok fotografijo Nj. Veličanstev z lepim slovenskim napisom; slike je celjski fotograf g. Martini prav dobro izdelal. — Potem se je še enkrat cesarska himna zapela, in končana je bila vesela slavnost, na katero se bodo gotovo vsi navzočni z veseljem domišljali.

Iz Trsta 29. aprila. [Izviren dopis.] Deževno vreme v nedeljo je uničilo slovensko svečanost za ta dan; ali slavnostni odsek jo je preložil na prihodnjo nedeljo. Akoravno je bilo vreme deževno v nedeljo popoldne, vendar je romalo na tisoče ljudstva k sv. Ivanu, da si ogledajo velikanske priprave na ondotnem travniku. Jednake slavnosti nij še videl Trst tako na prostem, in zraven tega pa je še slovenska slavnost. Kdo bi si bil pred leti to misliti mogel? Denes je vse drugače. Kakor je Slovan omejil Turka, jednako je uže Slovenec obkolil lahonstvo. Do tu in ne dalje! povzdignil je glas na obalah Adrije. Tržaški Slovenci smo kompaktna masa. Hočemo stopati na noge, da pokažemo, da živimo; naj izve nasprotnik, da smo mi gospodarji svoje zemlje, ki pa znamo spoštovati vsak drug

narod, ki mej nami živi, ako se vede kot gost. — Slavnost pri sv. Ivanu bode, ako bode vreme ugodno, velikanska. Nadejamo se mnogo tujih gostov. Ograjen prostor bode le za povabljenе odlične gospode. Drugi bodo zunaj ograjenega prostora morali biti. Dve tribuni sta na straneh, jedna za pevce, druga za godbo; v dnu je prostor in oder za c. kr. namestnika in njegovo spremstvo, za tem pa je velikanski transparent, kakih 8 metrov visok, na krajeh stoji Avstrija in Trst, na sredi bode z velikimi črkami transparent in nad njim cesarski orel. Električna luč bode svetila z višave mej občinstvo; na desno bode za telovadno tekmovalje napravljena igra, kdor bode prekoraciti mogel vrteči se vrtikalni triogelnik od konca do kraja ter potem splezati na „mlaj“, dobode pod vrhom privezana darila. Za narodni ples odmerjen je zopet velik okrogel prostor, na katerem bode najmenj 100 parov v narodnej obleki okoličnov in okoličank plesalo.

Kar se tiče splošne slavnosti srebrne poroke Nj. Veličanstev, bila je po vsej tržaški okolici slovesno urejena. Posebno pa je bil predvečer krasen, kar se da le ob morskih bregovih napraviti. Trst je pokazal, da je „Italia irredenta“ popolnem izgubila tla, kajti brez vsega naznanila bil je Trst razsvitljen dva večera zaporedoma. Magistratova počena kolba pa se je odlikovala s temoto; to je bilo lepo znamenje in spričevalo staremu mestnemu starešinstvu.

Cesarjevič Rudolf je bil sinoči na kólnici, stopivši z brzovlaka, gromovito sprejet z „živio“-klici, ki so preglasili odločno laški „eviva“. Akoravno je na tihem došel, vendar je bilo veliko število patrijotov šlo pozdravit ga. Peljal se je dalje še tisto noč z Lloydovim parnikom v Benedke.

Županovo volitev čakamo vsi z veliko radovednostjo, ali čuti je, da zna vsa stvar v važnem trenutku — razpršena biti. Lahoni nižje vrste baje sanjarijo, da uže meseca majnika prideti dve italijanski vojni ladji rešiti „zatirane“ laške brate v Trst, ker je Garibaldi to v Rimu sklenil. No, sanje so proste vsakemu, samo da bode tudi pri sanjah ostalo. Ko bi mi primorski Slovenci le polno ravnopravnost in vso pravico in svobodo uživali, kakor jo zaslužimo, pa ko bi se kot del vsega Slovanstva čutiti smeli, presneto: mi sami naréšimo izdajalskim Lahom njih „irredento“ na laški hrbet, da bi bežali in tekli doli do skrajnega konca Sicilije, tuleči od bolesti naših udarcev!

Domače stvari.

— (Deželni predsednik kranjski g. vit. Kallina) priobčuje „prebivalcem na Kranjskem“ s posebnim plakatom pismo cesarjevo, katero smo mi uže včeraj razglasili, in dostavlja: „Z občutjem prisrčnega veselja naznanjam to najmilostivejšo ročno pismo prebivalcega, očetovskega priznanja vsem prebivalcem te dežele, katerim je bila svečanost, ki se je ravnokar obhajala, v ginljivej tekmi in na prav enodušni način povód, da so vnovič razodeli povzdigujoč dokaz svoje prirojene zvestobe in udanosti do Najviše cesarske rodovine.“

— (Kranjska stavbena družba) je imela tu 29. apr. občni zbor. Bilanca nij baš sijajna, kakor tudi v denšnjem času nij

pričakovati. Julijski kupon se bode po 3½ gl. na akcijo izplačeval.

— (Izžrebanje.) Predvčeranjem so bili izžrebavani lozi fonda kranjske zemljske odveze. Vlečene obligacije priobčuje včerajšnji uradni list.

— (Prvi maj) je bil pri nas oblačen, medel in mrzel.

— (Srebrno svetinjo), kovano na spomin cesarjeve srebrne poroke, dobili so včeraj kot srebrn tolar za 2 goldinarja vsi cesarski uradniki pri mesečnem izplačevanju.

— (Umrli) sta te dni dva župnika na Kranjskem. Predvčeranjem je umrl Janez Brodnik, župnik v Žuženberku, a en dan prej Anton Masterl, župnik v Leskovci nad Škofjo Loko.

— (K učiteljskim skušnjam,) ki so se tu začele v ponedeljek 28. p. m. se je oglasilo a) za ljudske šole 21 spraševancev, b) za meščanske šole 3. Oglasila se je dalje učiteljica v Gutaringu na Koroskem, J. Barnas, za izpit iz slovenščine, in učiteljica iz Slovenj-Gradca, Cuntara Marija, za izpit iz telovadbe.

Razne vesti.

* (Velikanski požar.) Iz Peterburga javlja telegram 30. aprila: Pri hudem viharju je pogorel večji in najlepši del mesta Orenburga. Polovica prebivalstva je brez strehe in brez živeža. (Orenburg na Uralu v suhej stepi ležeče mesto šteje 30.000 prebivalcev, torej se ve kolika je nesreča.)

* (Iz Benetk) javlja telegram, da je cesarjevič Rudolf tja prišel 29. apr. in dalje v Milan odpotoval.

* (Rabelj francoski) v Parizu je umrl te dni 55 let star. Osem let je bil v službi in je ta čas 54 obsojenih ljudi usmrtil. Njegov naslednik bode najbrž njegov prvi pomočnik Berger.

Tujci.

1. m. ja:

Pri Slonu: Schulz iz Dunaja. — Matajec iz Kranja. — Fužina iz Celja.

Pri Mailou: Reiter iz Dunaja. — Gaunersdorfer iz Gradca. — Arlt iz Dunaja. — Neu iz Pariza. — Supini iz Dunaja. — Bergler iz Gradca.

Pri bavarskem dvoru: Petrio iz Trsta. — Merher iz Ribnice. — Aschman iz Mokronoga.

Dunajska borza 1. maja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

šnotni drž. dolg v bankovcih . . .	65	gld.	55	kr.
šnotni drž. dolg v srebru . . .	65	„	95	„
zlata renta . . .	77	„	40	„
1860 drž. posojilo . . .	119	„	50	„
Akcije narodne banke . . .	806	„	—	„
Kreditne akcije . . .	252	„	75	„
London . . .	117	„	05	„
Srebro . . .	—	„	—	„
Napol. . .	9	„	35	„
C. kr. cekini . . .	5	„	55	„
Državne marke . . .	57	„	60	„

Hiša je na prodaj

v spodnji Šiški poleg Rudolfove železnice, zraven je dva orala njiv, sadni vrt, skedenj, in kozolec s štirimi okni. — Več o tem se izve pri „Raci“ v spodnji Šiški. (172-5)

WASSERDICHT

ZELTSTOPPE

REGENMÄNTEL

DECKTÜCHER

empfehl

die

Wienerberg-Landgut-Fabriksniederlage

M. JELSINGER & SÖHNE WIEN.

Solide Firmen als Vertreter erwünscht.

(185-231)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.